

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 4 Ἰουλίου 1920

ΑΡΙΘ. 691

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κ. Σ. ΔΡΑΓΩΤΗΣ : Σωστά λόγια.
ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΧΙΟΥ
ΧΑΡΙΑ, ΣΑΚΕΛΛΑΒΡΙΔΗΣ : Τετράστιχα.
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ : Σπάζε, σπάζε, σπάζε! (Tennyson).
ΑΚΡΙΤΑΣ : Στροφές.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ — Κ. ΚΑΡΘΗΙΟΣ : Ὁ Ἄδν Κι-
χότης (συνέχεια).

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ : Ὁρθογραφικά (ε-ι)
ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ: Νεοελληνική φι-
λολογία.—Ἡ Κοινὴ γνώμη.—Νέα βι-
βλία.—Περιοδικά.—Χωρὶς γραμματό-
σημο.

ΣΩΣΤΑ ΛΟΓΙΑ

Ἄ, οἱ Ἐνωσες τῶν Δασκάλων! Οἱ Διαι-
ρεσες θέλετε νὰ πεῖτε, γιατί ἔνωση καμιά δὲ
νιώσαμε ὡςτῶρα. Αὐτὸ εἶναι μεγάλο πρᾶμα,
ποὺ φητρώνει μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀτέμων
πρὶν φανερωθεῖ στὰ σύνολα. Καὶ οἱ δασκαλι-
κὲς ψυχὰς εἶναι ἀκόμα χέρσα γῆς γιὰ ν' ἀνα-
δώσει τέτω ἡμερο βοτάνι.

Βέβαια θὰ μπορούσε κι αὐτή, μὲ μιὰ κατά-
λληλη καλλιέργεια, νὰ κάμει κάτι καὶ σιγὰ σιγὰ
νὰ κάμει πολύ. Μὰ ἔλα ποὺ οἱ περισσότεροὶ δα-
σκάλοι ἔχουν τὴ γνώμη τοῦ κ. Παπούλια, πὼς
ἅμα πεισμώνσει ὁ καλόγερος καὶ σκίσει τὰ ρά-
σα του διορθώθηκαν τὰ πράγματα! Ναι, νὰ τὰ
σκίσει τὰ ράσα, μὰ ὄχι ἀπὸ πείσμα, παρὰ ἀπὸ
περπάτημα κι ἀπὸ φροντίδα. Φροντίδα γιὰ φρι-
τισμό, φροντίδα γιὰ ξεκαθάρισμα, φροντίδα
γιὰ συγχρονισμό. Τὸ καποῖτιο καὶ τὸ ἀπο-
τράβηγμα εἶναι τὸ πιὸ εὐκόλο στὸν καθένα. Τὸ
δύσκολο εἶναι ν' ἀγωνιστεῖς, νὰ παλαίψεις, νὰ
γίνεις ὁ ἴδιος ὀρμηὴ κίνησης καὶ συνοχῆς μέσα
στοὺς συναδέλφους σου, νὰ γίνεις Τζορτζης.
Μιά τέτια ὀρμηὴ θὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερη, ἴσως ἡ
πρώτη ἐπιτυχία τοῦ δασκαλικοῦ κόσμου, σπου-
δαιότερη πάντως ἀπὸ τὸ μάτισμα τῶν μιστολο-
γίων μὲ λίγα δεκάρικα ἢ καὶ κατοστάρικα ἔ-
στω. Μόνον ἀπ' τὴν ὀρμηὴ αὐτὴ θὰ βγεῖ ἡ γνω-
ριμία τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῶν ζητημάτων μας,
ἐνῶ ἀπὸ μιὰ παθητικὴ διαμαρτυρία δὲ βγαί-
νει οὔτε ὁ οἶκτος πολλὰς φορές. Γιατί ἐπὶ τέ-
λους, δὲν εἶναι οὔτε ἀνδρικό ν' ἀφίνεσαι τόσο
εὐκόλα στὶς ρουτινιερικὲς ἀδυναμίες κάθε ἐρ-
γολαβικῆς προστασίας, ποὺ ἀντὶς γιὰ ὑψωμό
σὲ χαντακῶνει, ἀντὶς γιὰ προστασία σὲ ραδι-
ουργεῖ, ἀντὶς γιὰ ἔνωση σὲ χωρίζει ἀπ' τοὺς
συναδέλφους σου, ἀντὶς γιὰ πρόοδο ἐπαγγελ-

ματικὴ σὲ ὀδηγεῖ στὴ μούχλα καὶ στὸν καθα-
ρενουσιάνικο φαρισαϊσμό.

Νά, αὐτὰ εἶναι τ' ἀποτελέσματα τῶν εὐκο-
λων καποῖτιων μας, ποὺ ἐνόσω δὲ μεταβάλ-
λονται σὲ δραστήρια κίνηση καὶ ἀγώνα, ὀργά-
νωσες μὲ λαμπικαρισμένα ἰδανικά εἶναι ἀδύνα-
τες. Ἔτσι, ὅταν θὰ διαβάσετε ἀνακοινωθέντα
κ' ὑπομνήματα δασκαλικά, παίρνετε ἀνάποδα
τὶς λέξεις γιὰ νὰ νιώσετε τὴν κατάστασή μας.
Ἐνωση = διαίρεση, ἀλληλεγγύη = ἀλληλοε-
ξόντωση, ἐνεγήρασαν εἰς μελέτας = ξέχασαν
νὰ διαβάσουν, ἐπώλησαν τὰ κοσμήματα τῶν
συζύγων των = φόρτωσαν τὶς γυναῖκες τους
μπαχλιμπίδια, ἐπείνασαν = χόρτασαν ἄνομο
ψωμί, διεφώτισαν τὴν Πολιτείαν = τῆς ἔρρι-
ξαν στάχτη στὰ μάτια, οἱ σεμνοὶ διδάσκαλοι =
οἱ ἀδιόρθωτοὶ φταχοπρόδρομοι.

Κ. Σ. ΔΡΑΓΩΤΗΣ
Δημοδιδάσκαλος

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΧΙΟΥ

Ἀγαλλίασμα ψυχῆ: τὸ παλληκαριστὸ ψήφισμα
ποὺ ὑπογράψανε ἑκατὸν ἐξήντα δύο Χιώτες δημοδι-
δάσκαλοι καὶ τὸ στείλανε στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παι-
δείας. Οἱ συμπατριῶτες τοῦ Ψυχάρη, Κορῆ καὶ
Ροῖδη, ποὺ μὲ σεβασμὸ ἀναφέρουν τὰ τιμημένα ὀ-
νοματὰ τους στὸ ψήφισμα, ἀποστομώνουνε μὲ τὰ
μεστὰ ἀπὸ ψυχὴ καὶ νόημα λόγια τους μὰ γιὰ πάν-
τα καὶ τὸν Τουρκοεμάδα Χατζηδάκη καὶ κάθε ἄλ-
λωνε γλωσσαμόντορα ποὺ τσαμπουνάει πὼς τάχα ὁ
διδασκαλικὸς κόσμος ἀ ν ἔ χ ε τ α ἰ ἀπὸ φόβο τῆ γλωσ-
σοεκπαιδευτικῆ μεταρρύθμιση.

Ἐμεῖς οἱ δημοδιδάσκαλοι Χίου, ποὺ μὲ ψυχικὴ ἀ-
νακούφιση καὶ μ' ἐνθουσιασμὸ δεχτήκαμε τὴ γλωσ-
σοεκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση τοῦ Σεβαστοῦ Ὑπουρ-
γεῖου τῆς Παιδείας καὶ ποὺ μ' ἐντελῶς καινούργιο
θάρος καὶ πίστη πρὸς τὰ νέα, πολύμορφα κι ἀληθι-
νὰ ἰδανικά τῆς Φυλῆς μας, ρηχτήκαμε στὴ δουλειά,
Ἐμεῖς οἱ περήφανοι συμπατριῶτες τῶν νεωτερι-
στῶν τῆς ἐποχῆς τους καὶ μεγάλων μεταρρυθμιστῶν

της πνευματικής ζωής του Έθνους μας, Κοραή, Ψυχάρη, Ροΐδη, οδηγούμενοι από τους φωτισμένους άνωτερους παιδαγωγούς του Υπουργείου της Παιδείας, Γληνό, Δελεούζο, Τριανταφυλλίδη.

Εμείς οι αισθανόμενοι αληθινή αγάπη για την παιδική ψυχή και αναγειρόμενοι το ελεύθερο της ξακουμά στη σύγχρονη ζωή.

— Μαζεμένοι σήμερα εδώ σε κοινό εκπαιδευτικό Συνέδριο για την άτομική μας μόρφωση και το συμφέρο του παιδιού και της πατρίδας μας, τολμούμε να υποβάλουμε μ' ειλάβεια στο Σεβαστό Υπουργείο τα έπομένα :

1) Εύχαριστούμε θερμά για όλη την πνευματική και ήθικη συνδρομή του Υπουργείου προς τους δημοδιδασκάλους του Κράτους και τη φροντίδα που έδειξε και δείχνει για την πνευματική και υλική ανύψωση του κλάδου μας.

2) Παρακαλούμε να εξακολουθήσει τη μέριμνά του αυτή με την ίδια στοργή, μέχρις ότου ολότελα αποκατασταθή ως του άξιζι ο κλάδος μας. Για το σκοπό τούτο : α') να μᾶς βοηθήσει με όποια μέσα γνωρίζει (συνέδρια, διδασκαλίες, βιβλία, περιοδικά κτλ.), στην πλεονέκτηρη μόρφωσή μας, β') να μεριμνή πάντοτε για την αξιοπρεπή κοινωνική παράστασή μας.

3) Να εξακολουθήσει με απόφαση, έως ότου εντελώς αποτελειώση τη γλωσσική μεταρρύθμιση, σύμφωνα με τις οδηγίες των μεγάλων διδασκάλων, α') στη γραμματική ομοιομορφία των τύπων της Δημοτικής, β') στην απλοποίηση της ορθογραφίας (κατάληξη, ύποταχτική, τονισμός, διπλά σύμφωνα κτλ.)

4) Να εισαγάγη σύντομα τη γλωσσική μεταρρύθμιση σ' ολόκληρο το Δημοτικό Σχολείο καθώς και σ' όλη τη Μέση Εκπαίδευση για να μην έπέρχεται με τ' άνομοιόμορφα και παλιά διδαχτικά συστήματα σύγχυση και άναστάωση στην πνευματική εξέλιξη του παιδικού μυαλού και της αδιαμόρφωτης ακόμη ψυχής του.

Οι Δημοδιδάσκαλοι Χίου, ενώνοντας σήμερα τη μικρή φωνή τους μαζί με τόσους άλλους συναδέλφους τους, που πρωτότερα τους εύχρήθηκαν τα ίδια πράγματα, ελπίζουν πως θα βοηθούν στην ευχάριστη θέση πολύ σύντομα να εργασθούν κάτω από ένα ξεσκαλωμένο ολότελα κ' ελεύθερο πνευματικό σύστημα, που τυχαίνει να συμπέση με τη σημερινή μεγάλη και θαυμαστή αποκατάσταση της Φυλής μας.

Χίος 28 'Ιουνίου 1920

ΟΙ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΧΙΟΥ
(Ακολουθούν 162 υπογραφές)

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

Με δάκρια αποκοιμήθηκες, παιδούλα μου, κ' η θλίψη μάταια πασιάζει το γλυκό χαμόγελο να κρύψει, που απ' τους θυπούς χρυσόγειρου ξεφεύγοντας προ-

(βάλλει.

σάν ήλιος χερμωνιάτικος στερνά από ανεμοζάλη. Φεύγεις και φεύγει μου η χαρά, ξανδόχλωμο άγγελουδι κι όμως τη θεία γαλήνη σου καημός ως μη θολώνει μόν' το πανί της βάρκας σου το άγέρι όταν φουσκώνει. Ως κλαίει σιγά τον πόνο μου, που τώρα λέω τραγούδι. Στο νισκαμμένο μνήμα σου χαράς βαθύ μεθήσι, θαρρείς η φύση έσοκόρπισε. Τα κούνα έχουν άνθισει, κάθε κλαράκι και πουλί με ταιρι, μα παρέκει' σά φάντασμα της σφοραάς η δόλια η μάνα στέκει.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

ALFRED LORD TENNYSON

ΣΠΑΖΕ ΣΠΑΖΕ ΣΠΑΖΕ.

Σπάζε, σπάζε, σπάζε,

ω θάλασσα στις πέτρες σου τις κρύες και σταχτερές !
Πώς ήθελα κ' η γλώσσα μου να μπόρει να τις πει
τις σκέψεις που μέσα μου μνηούνε ανατολές.

Πηγάδι έσύ για του ψαρά το χαροπό παιδί,
που με την άδερφούλα του παίζει το παιχνιδάκι του !
Πηγάδι έσύ για τ' άφοβο νευτίπουλο που τώρα εκεί,
στο λιμανάκι τραγουδάει μέσα στο καρδάκι του !

Και τα καρδάκια προχωρούν στο κόρφο κει τα βάθη.
ν' άράξουν στο λιμάνι τους κάτω απ' το θουναλάκι.
Μά άλιμονο στο γγίξιμον ένω' χειριού που χάθη,
και στον άχρ' μιανής φρονής από ήρεμο χειλάκι !

Σπάζε, σπάζε, σπάζε,

ω θάλασσα, στών βράχων σου τα πόδια ! Μά, ωμένα,
η χάρη η τρυφερότατη μιᾶς πεθαμένης μέρας,
δὲ θα ξαναγυρίσει πιά ποτέ πίσω σέ μένα.

Μεταφρ. ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΣΤΡΟΦΕΣ

Του φίλου Γ. ΦΤΕΡΗ

I

Τραγούδι πάντα πρόσχαρο, μέσ στον καινούριο Άπριλίη
Δὲ θάνταμώνει ο ήχος σου τα νέα κλωνιά σά χάδι.
Μήτε ως πνοή που άφίνουνε, σαπκίνοντας, οι γούλοι
Μιά ανατριχίλα να σκορπά στο ειρηνεμένο βραδι.

Γύρω μιᾶς άνοιξης χαρά κι αν όλα προβοδίζουν,
Κρυφός κρημός μου που ξυπνά σανάπο μαύρο μνήμα:
Τα πεθαμένα φύλλα σου, φθινόπωρο, που τρίζουν,
Κάθε φορά στ' άπόξενο κ' ερημικό μου βήμα.

II

Τη νοσταλγία τάπομακρου λησμονημένου άκρογιαλιού
Μου έφερες πάλι, ζέφυρε της εαρινής έσπερας,
Και να πλανέσεις προσπαθείς το μαύρο λογιισμό μου
(άλλου,

Προς τάρταστο, όχι ως άλλοτε, νησάκι της Χιμαίρας.

Ίσκιος φευγάτος, έσπερινοί, σε κάπιο νέο μου γυρισμό
Μόνο τον άγριο το Βορηά θάχω συντρόφι πλάνο,
Πέρα στη κρημη άκρογιαλιά να μου ταιριάσει τόνκαμη
Στης πικραμένης θάλασσας το μάταιο θρήνο άπάνω...

III

Πάντα λοιπόν χιμαϊρικά τα ώραία κι όνειρεμένα,
Τα πιο ακριβά και πιο διαβατικά,
Και μόνο η έγνοια μου η πικρή, στα τόσα υποσχέμένα,
Τη θύρα νάρχεται να κρούει πιστά και στοργικά...

Μά όμως η Μοίρα μου, αν φτωχή, πόσο με σᾶς ταιριά-
'Ω δέντρα άνεμοφιλήτα, γοερά, (ζει,
Που έγνοια η καημός μικρότερπος ποτέ δὲ σᾶς τρομά-
(ζει,

Κι ορθώνεστε υπερήφανα στο θρίαμβο του Βορηά !

ΑΚΡΙΤΑΣ